

O'QUVCHILARNING IJODIY QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASPEKTLARI

Kadirova Muqaddas Boltayevna
Osiyo xalqaro universiteti magistri

Annotatsiya: Maqolada o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishning nazariy aspektlari yoritilgan. Ijodiy qobiliyatlar bolalarning intellektual, ijodiy va kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Maqolada ijodiy qobiliyatlar tushunchasi, ularni rivojlantirishning pedagogik va psixologik jihatlari, shuningdek, ta'lim jarayonida qo'llaniladigan usullar va metodlar haqida so'z yuritiladi. Shuningdek, o'qituvchilarning roli va o'quvchilarni rag'batlantirishning ahamiyati tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: ijodiy qobiliyat, ta'lim, pedagogika, psixologiya, o'qitish usullari, o'quvchilarni rag'batlantirish.

Kirish:

Ijodiy qobiliyatlar insonning intellektual, ijodiy va kommunikativ qobiliyatlarini ifodalovchi muhim xususiyatlardan biridir. Boshlang'ich ta'lim davrida o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish ularning kelajakdagi ta'lim va hayotiy faoliyatida muvaffaqiyatli bo'lishlari uchun asos yaratadi. Ijodiy qobiliyatlar nafaqat san'at va adabiyot sohasida, balki hayotning barcha jabhalarida muhim ahamiyatga ega. Maqolada ijodiy qobiliyatlar tushunchasi, ularni rivojlantirishning nazariy aspektlari va ta'lim jarayonida qo'llaniladigan usullar haqida fikr yuritiladi.

Asosiy qism:

Ijodiy qobiliyatlar tushunchasi: Ijodiy qobiliyatlar insonning yangi g'oyalar, yechimlar va yondashuvlarni ishlab chiqish qobiliyatini anglatadi. Bu qobiliyatlar bolalarning intellektual, ijodiy va kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ijodiy qobiliyatlar nafaqat san'at va adabiyot sohasida, balki matematika, fan, texnologiya kabi sohalarda ham muhim ahamiyatga ega.

Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishning pedagogik asoslari: Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishda pedagogik yondashuvlar asosiy o'rinni egallaydi. Bu jarayon o'quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda tashkil etilishi kerak. Yosh bolalar uchun o'yinli usullar, ijodiy mashqlar va loyihalar samarali hisoblanadi. Misol uchun, bolalarni she'r yozish, rasmlar chizish, hikoyalar uyush

tirish kabi mashqlarga jalb qilish ularning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishda psixologik jihatlar: Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishda bolalarning psixologik xususiyatlarini hisobga olish muhimdir. Bolalarning qiziqishlari, qobiliyatlari va individual xususiyatlarini hisobga olgan holda ularga mos metodlarni tanlash kerak. Shuningdek, bolalarni rag'batlantirish, ularning ishtiyoqini oshirish va ularga ijodiy erkinlik berish ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda katta ahamiyatga ega.

Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishda qo'llaniladigan usullar: O'yinli usullar: Bolalarni o'yinlar orqali ijodiy fikrlashga undash. Loyihalar: Bolalarni ijodiy loyihalar tayyorlashga jalb qilish. Ijodiy mashqlar: She'r yozish, rasmlar chizish, hikoyalar uyushtirish kabi mashqlar. Muhokama va fikr almashish: Bolalarni turli mavzular bo'yicha muhokama qilishga undash.

O'qituvchining roli:

O'qituvchi ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish jarayonida yetakchi rol o'ynaydi. U o'quvchilarga to'g'ri yo'l-yo'riq ko'rsatishi, ularning qiziqishlarini aniqlashi va ularni doimiy ravishda rag'batlantirishi kerak. Shuningdek, o'qituvchi o'zining namuna ko'rsatish orqali o'quvchilarga ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda yordam berishi mumkin.

Muhokama qismi:

O'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish mavzusi zamonaviy ta'limning eng dolzarb masalalaridan biridir. Ijodiy qobiliyatlar nafaqat bolalarning shaxsiy rivojlanishida, balki ularning kelajakdagi kasbiy faoliyatida ham muhim rol o'ynaydi. Ijodiy qobiliyatlar insonning yangi g'oyalar, yechimlar va yondashuvlarni ishlab chiqish qobiliyatini anglatadi va bu qobiliyatlar bolalarning intellektual, ijodiy va kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Zamonaviy ta'lim sharoitida ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishda an'anaviy usullardan tashqari, innovatsion texnologiyalardan foydalanish keng tarqalmoqda. Interfaol darsliklar, multimedia vositalari, loyihalar va ijodiy mashqlar yordamida darslarni qiziqarli va samarali tashkil etish mumkin. Biroq, bu texnologiyalarni qo'llashda o'qituvchilarning pedagogik tajribasi va o'quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olish muhimdir. Masalan, yosh bolalar uchun o'yinli usullar, ijodiy mashqlar va loyihalar samarali bo'lsa, kattaroq yoshdagi o'quvchilar uchun murakkabroq va tizimli metodlarni qo'llash maqsadga muvofiqdir.

Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish jarayonida o'quvchilarning faolligini oshirish va ularning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga alohida e'tibor berish kerak. Bu esa o'qituvchining kreativ yondashuvi, darslarni innovatsion usullar bilan tashkil etishi va o'quvchilarni doimiy ravishda rag'batlantirishi orqali amalga oshirilishi mumkin. Misol uchun, turli xil ijodiy mashqlar, loyihalar va tanlovlar tashkil etish orqali o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini oshirish mumkin.

Shuningdek, ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish jarayonida ota-onalar bilan hamkorlik qilish ham katta ahamiyatga ega. Ota-onalar bolalarning uyda ijodiy faoliyat bilan shug'ullanishlarini qo'llab-quvvatlashlari, ularga dars mavzularini mustahkamlashda yordam berishlari orqali o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini yanada rivojlantirish mumkin.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish ta'lim jarayonining muhim qismi bo'lib, unda an'anaviy va zamonaviy usullarni uyg'unlashtirish, o'quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olish va ularning faolligini oshirish orqali samaradorlikni oshirish mumkin. Bu esa bolalarning kelajakdagi ta'lim va hayotiy faoliyatida muvaffaqiyatli bo'lishlari uchun mustahkam asos yaratadi. O'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish ta'lim jarayonining muhim qismidir. Bu jarayon orqali o'quvchilar nafaqat yangi g'oyalar va yechimlarni ishlab chiqish qobiliyatini o'zlashtiradilar, balki ularning intellektual, ijodiy va kommunikativ qobiliyatlarini ham rivojlantirishadi. Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishda qo'llaniladigan metodlar, pedagogik texnologiyalar va o'qituvchining roli samaradorlikni oshirishda asosiy omillardir. O'quvchilarni rag'batlantirish, ularning faolligini oshirish va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish orqali ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish jarayonini yanada samarali tashkil etish mumkin. Bu esa o'quvchilarning kelajakdagi ta'lim va hayotiy faoliyatida muvaffaqiyatli bo'lishlari uchun mustahkam asos yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdurashidova, G. (2024). O'QUVCHILARDA DESTRUKTIV XULQ KO'RINISHLARINING PAYDO BO'LISHI VA UNING OLDINI OLIISH CHORALARI. *Medicine, pedagogy and technology: theory and practice*, 2(9), 651-659.
2. Abdurashidova, G. (2024, May). O'smirlarda destruktiv xulq ko'rishlari shakllanishining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari. In *CONFERENCE ON THE ROLE AND IMPORTANCE OF SCIENCE IN THE MODERN WORLD* (Vol. 1, No. 4, pp. 5-7).

3. Gavhar, A. (2025). IJTIMOY TA'SIR VA MANIPULYATSIYA: PSIXOLOGIK VA IJTIMOY TAHLIL. *The latest news and research in education*, 2(1), 21-27.
4. Gavhar, A. (2025). LIDERLIK VA UNING TURLARI: IJTIMOY PSIXOLOGIYADA MUHIM TUSHUNCHA. *The latest news and research in education*, 2(1), 14-20.
5. Gavhar, A. (2025). ALTRUIZM VA YORDAM KO'RSATISH: IJTIMOY PSIXOLOGIYANING MUHIM TUSHUNCHALARI. *The latest news and research in education*, 2(1), 1-7.
6. Gavhar, A. (2025). KONFORMIZM VA IJTIMOY BOSIM: IJTIMOY PSIXOLOGIYANING MARKAZIY TUSHUNCHALARI. *The latest news and research in education*, 2(1), 56-62.
7. Gavhar, A. (2025). O'ZARO TA'SIR VA GURUH DINAMIKASI: JAMIYATDAGI PSIXOLOGIK JARAYONLAR. *The latest news and research in education*, 2(1), 42-48.
8. Gavhar, A. (2025). YOSH DAVRIDA QAROR QABUL QILISH VA MAS'ULIYAT. *The latest news and research in education*, 2(1), 35-41.
9. Gavhar, A. (2025). GURUHNING SHAXSGA TA'SIRI: IJTIMOY PSIXOLOGIYA ASOSLARI. *The latest news and research in education*, 2(1), 8-13.
10. Gavhar, A. (2025). STEREOTIPLAR VA DISKRIMINATSIYA: IJTIMOY PSIXOLOGIK TUSHUNCHALAR. *The latest news and research in education*, 2(1), 49-55.
11. Gavhar, A. (2025). GURUHLARARO ZIDDIYATLAR VA KONFLIKTLAR: IJTIMOY PSIXOLOGIYANING MUAMMOLARI. *The latest news and research in education*, 2(1), 63-69.